

Døve, blinde og lamme i Guds rike

Anna Rebecca Solevåg
Professor i Det nye testamentet
Senterleder, Senter for misjon og globale studier, VID

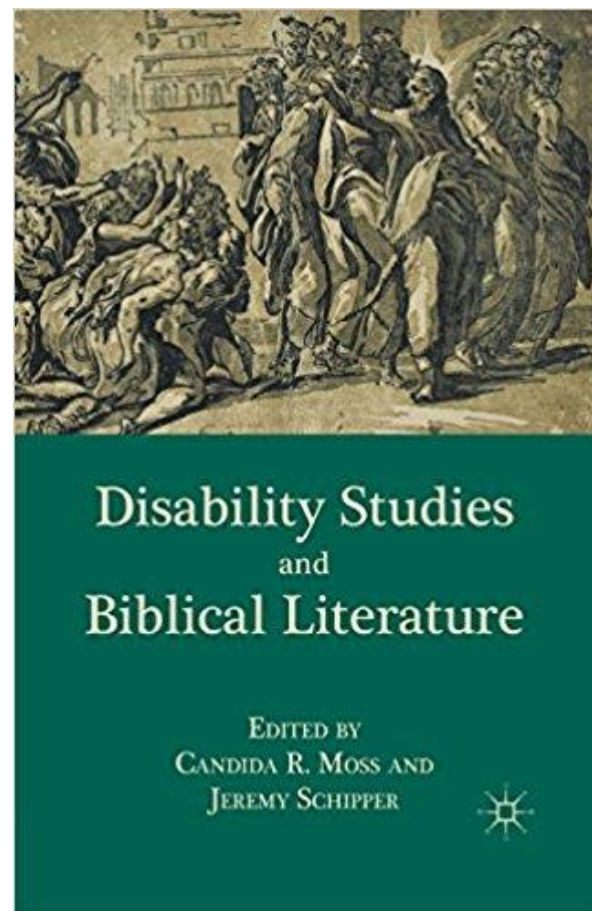
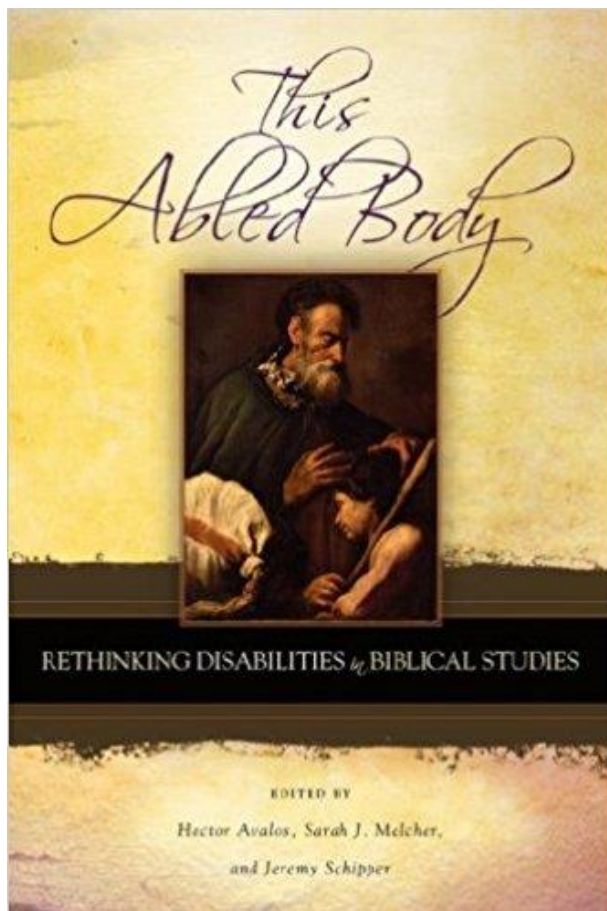
Hva er Disability Studies?

Tverrfaglig kritisk perspektiv: Fra rettighetskamp til teoretisk refleksjon

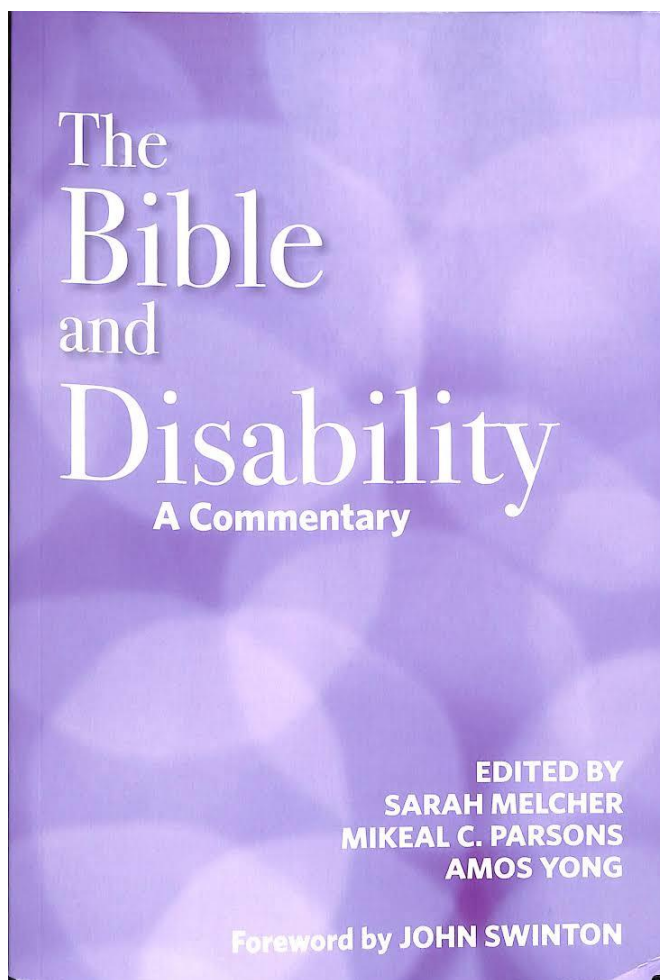
- ✓ Vendingen mot omgivelsene
- ✓ Kritikk av den medisinske modellen
- ✓ Den sosiale modellen
- ✓ Den relasjonelle (nordiske) modellen
- ✓ Minoritetsmodellen
- ✓ Den kulturelle modellen

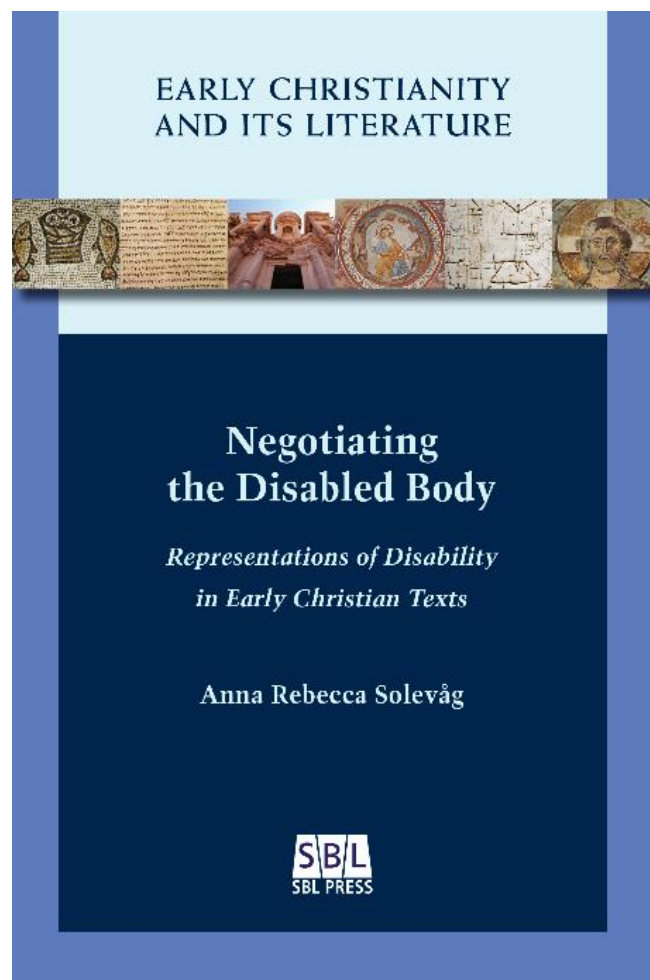
Funksjonshemming som perspektiv på Bibelen

Funksjonshemming som perspektiv på Bibelen

VID
specialized
university

Funksjonshemming som perspektiv på Bibelen

Hector Avalos: Tre trender

1. Funksjonshemming i *historisk kontekst*
2. *Kritikk* av bibelske funksjonshemmingsmodeller
3. *Konstruktiv refortolkning* (med tanke på funksjonshemmingsteologi)

Redemptionist

Rejectionist

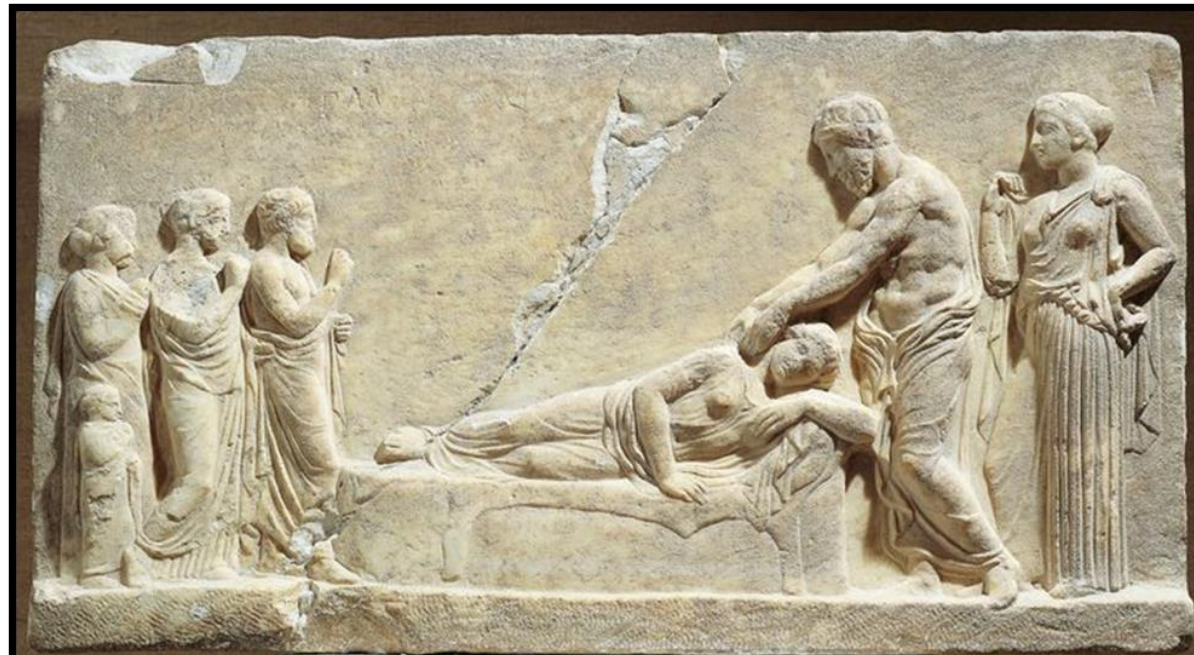
Historicist

Funksjonshemming som perspektiv på Bibelen

Historiske studier av funksjonshemming

- ✓ Kan vi i det hele tatt snakke om funksjonshemming/nedsatt funksjonsevne for antikken?
- ✓ Bevisst på annerledes kategorier og terminologi
- ✓ Bevisst på annerledes forståelse av kropp/helse/sykdom

Funksjonshemming som perspektiv på Bibelen

Funksjonshemming handler om mer enn helse

- ✓ Erfaringer av funksjonshemming henger sammen med og påvirkes av en persons kjønn, klasse, alder, etnisitet, religion osv.
- ✓ **Interseksjonalitet:** ulike identitetskategorier overlapper og krysser hverandre, og maktstrukturer er dermed komplekse

Helbredelsesfortellingene

Temaer som går igjen

- ✓ Helbredelse knyttes til oppstandelse (f.eks. Jairus' datter, embetsmannens sønn, Lasarus)
- ✓ Helbredelse knyttes til frelse eller tro: «Din tro har frelst deg»
- ✓ Funksjonshemming = synd
- ✓ Funksjonshemming \neq synd (Joh 9,1-3)

Ernesto Fontana
(1837-1918):
*Raising of Jairus'
Daughter*

Helbredelsesfortellingene

Funksjonshemming ≠ synd

Da Jesus kom gående, så han en mann som var født blind. Disiplene spurte da: «Rabbi, hvem er det som har syndet, han selv eller hans foreldre, siden han ble født blind?» Jesus svarte: «Verken han eller hans foreldre har syndet. Men nå kan Guds gjerninger bli åpenbart på ham.

(Joh 9,1-3)

Illustrasjon fra Codex Egberti (8. årh.)

Helbredelsesfortellingene

Terrortekster?

Sharon Betcher: fortellingene må leses i lys av samtiden.
Helbredelse er ikke utvisking men

- **Inkludering** av stigmatiserte grupper
- **Protest** mot undertrykking

Andre tekster i evangeliene

Jesus som lege

«Det er ikke de friske som trenger lege, men de syke. Jeg er ikke kommet for å kalle rettferdige, men syndere»

(Mark. 2,17 // Matt 9,12-13)

Andre tekster i evangeliene

Funksjonshemming og sykdom som metafor for synd

«Øyet er kroppens lampe. Om øyet er klart, er det fordi kroppen er fylt av lys. Men om øyet er sykt er det fordi kroppen er fylt av mørke. Er nå lyset i deg mørke, hvor dypt blir ikke da mørket!»

(Matt 6,22-23)

Andre tekster i evangeliene

Funksjonshemming som fordel

Om hånden din lokker deg til fall, så hugg den av! Det er bedre for deg å gå lemlestet inn til livet enn å ha begge hender og komme til helvete, til ilden som aldri slukner, der marken som eter dem, ikke dør og ilden ikke slukner. Og om foten din lokker deg til fall, så hugg den av! Det er bedre for deg å gå halt inn til livet enn å ha begge føtter og bli kastet i helvete, der marken som eter dem, ikke dør og ilden ikke slukner. Og om øyet ditt lokker deg til fall, så riv det ut! Det er bedre for deg å gå enøyd inn i Guds rike enn å ha begge øyne og bli kastet i helvete, der marken som eter dem, ikke dør og ilden ikke slukner.

(Mark 9,43-48)

Andre tekster i evangeliene

Inkluderende måltidsfellesskap

Han sa også et ord til verten: «Når du skal ha gjester til middag eller kveldsmåltid, skal du ikke be venner eller søsken eller slektninger eller rike naboer. For de kommer til å be deg igjen, og dermed får du gjengjeld. ¹³ Nei, når du skal holde selskap, så innby fattige og uføre, lamme og blinde. ¹⁴ Da er du lykkelig, for de kan ikke gi deg noe igjen, men du skal få lønn for dette når de rettferdige står opp fra de døde.»

(Luk 14,12-14)

Andre tekster i evangeliene

Det store gjestebudet

Da ble husherren sint og sa til tjeneren: 'Gå straks ut på byens gater og torg og hent inn de fattige og uføre og blinde og lamme.' ²² Tjeneren kom tilbake og sa: 'Herre, jeg har gjort som du sa, men det er ennå plass.' ²³ Da sa herren til tjeneren: 'Gå ut på veiene og stiene og nød folk til å komme inn, så huset mitt kan bli fullt. ²⁴ For det sier jeg dere: Ingen av dem som var innbudt, skal få smake festmåltidet mitt.'»

(Luk 14,21-24)

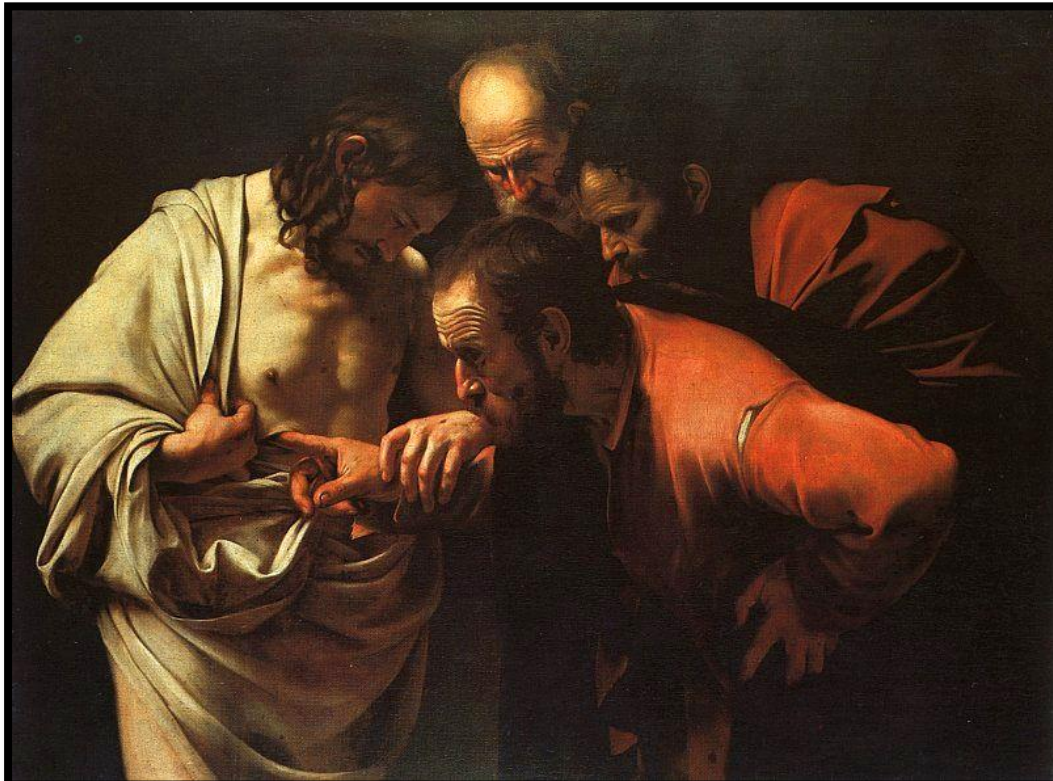
VID
specialized
university

Kitchen interior with the parable of the Great Supper. Joachim Wtewael
(1566-1638)

Andre tekster i evangeliene

Ikke alle som er «annerledes» blir helbredet

- ✓ Sakkeus – omvendelse
- ✓ Den etiopiske evnukken (Apg 8)
- ✓ Jesu oppstandelseskropp: forandret men likevel *sårmerket*

Caravaggio.
*The
Incredulity
of Thomas*
(ca. 1601)

Paulus

Svakhet = styrke

- ✓ Var Paulus funksjonshemmet?
- ✓ Erfaring med sykdom, smerte og svakhet preget tro og teologi
- ✓ Gud foretrekker det svake – dette er troens mysterium!

«Det som i verdens øyne er dårskap, det utvalgte Gud for å gjøre de vise til skamme, og det som i verdens øyne er svakt, det utvalgte Gud for å gjøre det sterke til skamme (1 Kor 1,27).

Takk for meg!